

МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ

Рог К.

Національний університет харчових технологій

Роль комерційних банків як основних носіїв кредитних відносин суспільства визначається їхніми можливостями залучати тимчасово вільні грошові кошти та спроможністю ефективно використовувати акумульовані ресурси на задоволення тимчасових потреб реального сектора економіки з метою забезпечення неперервності індивідуальних кругооборотів капіталів підприємств та споживчих витрат домашніх господарств як одного із чинників стимулювання економічного зростання. Розвиток банківської системи протягом останніх років характеризується стрімким зростанням обсягів кредитного портфелю. Така тенденція, а та-

кож вплив складних кризових ситуацій, що склалися як на національному так і на світових фінансових ринках, стало причиною зростання рівня ризику банківського кредитування.

Механізм управління кредитним ризиком портфеля банківських позичок має на меті передусім зменшення впливу зазначених чинників на кредитну діяльність банку, більшість яких можна нівелювати шляхом розробки і реалізації адекватної кредитної політики та раціоналізації відносин комерційного банку із позичальниками на всіх етапах організації кредитного процесу шляхом посилення контролю у процесі здійснення позичкових операцій. Головним завданням для менеджменту банку є оптимізація банківського процесу таким чином, щоб отримати максимально можливий прибуток при прийнятному рівні ризику.

Управління кредитним ризиком на рівні кредитного портфеля дещо відрізняється від управління на рівні окремого позичальника і потребує специфічних методів, які б охоплювали усю сукупність здійснюваних банком кредитних операцій. Як такі методи у вітчизняній банківській практиці найчастіше використовують лімітування, резервування, диверсифікацію, сек'юритизацію [1, с. 23].

У науці й практичній діяльності вважається найдоступнішим і найефективнішим метод диверсифікації кредитного портфеля. Однак у літературі його сутність і способи застосування зазвичай описуються теоретично. Щодо практичного застосування цього методу, то він ґрунтується в основному на досвіді та інтуїції банківських працівників. Диверсифікація відкриває можливість здійснювати управлінський вплив на різні види ризиків, характерні для кредитного процесу. Попри те, що метод диверсифікації є простим, а також найменш затратним (оскільки не вимагає проведення детального аналізу ринку), він приховує небезпеку виникнення надмірної диверсифікованості, що може обумовити не зниження, а збільшення кредитного ризику й можливих збитків банку [3, с. 41].

На сьогодні домінуючу роль у вітчизняній банківській практиці управління ризиком кредитного портфеля відіграє лімітування [2, с. 160]. Цей метод полягає у встановленні максимально допустимих розмірів позик за їх видами, категоріями позичальників, за кредитами в окремі галузі, географічні території, за найбільш ризиковими напрямками кредитування. Завдяки встановленню лімітів кредитування банкам вдається уникнути критичних втрат унаслідок необдуманого концентрування будь-якого виду ризику, а також диверсифікувати кредитний портфель і забезпечити стабільні прибутки. Підвищення ефективності системи лімітування як засобу управління кредитним портфелем банку має передбачати наявність у кожній банківській установі достатньо розвинутої системи лімітів, адекватної як функціональній структурі банку, так і сучасним реаліям ринку банківських послуг в Україні.

Метод резервування полягає в акумулюванні частини коштів на спеціальному рахунку для компенсації можливих втрат за кредитними операціями.

Перспективним методом управління кредитним ризиком є сек'юритизація, тобто продаж активів банку через перетворення їх у цінні папери, які в подальшому розміщуються на ринку [1, с. 23]. При застосуванні сек'юритизації банк отримує значні переваги: одержання ліквідних коштів, які можна використати для подальшого розвитку, зменшення ймовірності виникнення у банку процентного, кредитного ризиків, поліпшення виконання чинних нормативів.

Таким чином, планування кредитного ризику пов'язане з розробкою кредитної політики банку, яка повинна забезпечувати ефективне управління портфелем кредитів, зокрема, мінімізацію втрат від настання кредитних ризиків. Контроль портфельного кредитного ризику передбачає систематичний нагляд, спостереження для виявлення відхилень від установлених норм, правил, вимог чи завдань у процесі їх виконання. Основна його мета полягає в тому, щоб не допустити підвищення портфельного кредитного ризику понад установлений рівень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бобиль В. Сек'юритизація банківських активів у контексті управління портфельним кредитним ризиком / Бобиль В., Соловей М. // Вісник НБУ. — 2010. — № 1. — С. 22–25.
2. Бугель Ю. Напрями удосконалення сучасних методів управління банківським кредитним портфелем / Бугель Ю. // Галицький економічний вісник. — 2010. — №2(27). — С.157–163.
3. Корнеєв В. В. Управління кредитними ризиками комерційних банків в умовах фінансової кризи / Корнеєв В.В., Пасько С.В. // Наука й економіка. — 2011. — № 1(21). — С. 38–43.

Науковий керівник: Лановська Г.І.